SUN’IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI OLIY TA’LIM TIZIMIDA QO‘LLASH

Shodmonov Mirjahon Normurod o‘g‘li
Toshkent shahridagi ADJU universiteti “IT biznes” fakulteti o‘qituvchisi
Soxobataliyev Abdulloh Nodirali o‘g‘li
Toshkent shahridagi ADJU universiteti 1-bosqich talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada sun’iy intellekt texnologiyalarini hayotning barcha jabhalarida muhim rol o‘ynayotganligi, XXI asr texnologiyalar asrida axborot texnologiyalar kommunikatsiya tizimi tubdan rivojlanganligi va ularning ta'lim sohasida qo‘llanilishi kengaytirish haqida so‘z boradi.

Kalit so‘zlar: axborot texnologiyalari, rivojlanish, raqamlashtirish, taraqqiyot, strategiya, yo‘nalish.

Аннотация

В данной статье речь пойдет о расширении использования технологий искусственного интеллекта, играющих важную роль во всех аспектах жизни, о радикальном развитии информационно-коммуникационной системы в XXI веке технологий и их применении в сфере образования.

Ключевые слова: *информационные технологии, развитие, цифровизация, прогресс, стратегия, направление.*

Annotation

This article will talk about the fact that artificial intelligence technologies play an important role in all aspects of life, the information technology communication system has radically developed in the 21st century of technology, and their application in the field of Education has expanded.

Keywords: information technology, development, digitization, development, strategy, direction.

So‘nggi yillarda axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarining rivojlanishi hayotning ko‘p sohalariga ta’sir ko‘rsatib kelmoqda. Barcha sohalarda raqamlashtirishning kirib kelishi, yuqori suratdagi taraqqiyoti butun sanoatning rivojlanishida, ayniqsa uzoq muddatli istiqbol uchun muhim rol o‘ynaydi.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2020-yil 5-oktabridagi farmoniga asosan “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi, shuningdek, 2020-2022-yillarda uni amalga oshirish bo‘yicha “yo‘l xaritasi” tasdiqlandi. Strategiya ikki dasturni: hududlarni raqamlashtirish va tarmoqlarni raqamlashtirishni nazarda tutib, raqamli infratuzilma, elektron hukumat, raqamli texnologiyalar milliy bozori, axborot texnologiyalari sohasida ta’lim va malaka oshirishni rivojlantirish kabi ustuvor yo‘nalishlarni o‘z ichiga oladi.

“Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasini muvaffaqiyatli amalga oshirishning eng muhim shartlari sohaning moliyaviy ta’minoti va aholining raqamli savodxonligini oshirishdan iborat. Shuningdek, “Raqamli O‘zbekiston – 2030” boshqa milliy strategik hujjatlar va dasturlarda nazarda tutilgan vazifalar, xususan, 2030 yilgacha bo‘lgan davrda BMT Barqaror rivojlanish maqsadlari bo‘yicha milliy vazifalar hamda 2022-2026-yillarga mo‘ljallangan. Yangi O‘zbekistonning Taraqqiyot strategiyasida belgilangan maqsadlarga erishishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Yurtimizda ko‘plab yo‘nalishlar qatorida sun’iy intellekt texnologiyalarini hayotning barcha jabhalariga, jumladan, oliy ta’lim tizimiga joriy etish borasida ham keng ko‘lamli ishlar amalga oshirilmoqda.

Sun’iy intellekt texnologik rivojlanish, innovatsiyalar va yangi ixtirolarning doimiy oqimi bilan tavsiflanadi. Texnologiya jamiyatimizning barcha jabhalariga ta'sir ko‘rsatadi - biz qanday ishlashimizdan tortib, qanday muloqot qilishimizgacha, qanday o‘rganishimizgacha va hatto qanday o‘ylashimizgacha.

Sun’iy Intellekt texnologiyalarini Oliy ta'lim tizimida qo‘llash: dars jarayonlarida

Sun’iy intellekt (SI) texnologiyalari tez rivojlanmoqda va ularning ta'lim sohasida qo‘llanilishi kengaymoqda. Oliy ta'lim tizimida SI texnologiyalarini qo‘llash dars jarayonlarini samaraliroq, shaxsiylashtirilgan va interaktiv qilishga yordam beradi. Quyida SI texnologiyalarining oliy ta'limda qo‘llanilishining ba'zi misollari keltirilgan:

1. Shaxsiylashtirilgan Ta'lim:

• O‘quvchilarning bilimlarini baholash: SI tizimlari o‘quvchilarning bilimlarini baholash va ularning individual ehtiyojlarini aniqlash uchun ishlatilishi mumkin. Bu o‘quvchilarga moslashtirilgan o‘quv materiallarini va mashqlarni taqdim etish imkonini beradi.

• Shaxsiylashtirilgan dars rejalari: SI tizimlari har bir o‘quvchining ehtiyojlari va qiziqishlariga mos keladigan shaxsiylashtirilgan dars rejalari yaratishga yordam beradi.

• O‘quvchilarga yordam berish: SI chatboti o‘quvchilarning savollariga javob berish, ta'lim materiallarini tushuntirish va o‘quv jarayonida ularga yordam berishda ishlatilishi mumkin.

2. Interaktiv Ta'lim:

• Virtual o‘quv muhitlari: SI texnologiyalari virtual o‘quv muhitlari yaratishga imkon beradi, bu erda o‘quvchilar o‘zlarining xohish-irodasiga ko‘ra o‘rganishlari va o‘zaro muloqot qilishlari mumkin.

• Simulyatsiyalar va o‘yinlar: SI texnologiyalari o‘quvchilarga amaliy ko‘nikmalarni o‘zlashtirishga imkon beradigan simulyatsiyalar va o‘yinlar yaratishda qo‘llaniladi.

• Interaktiv ta'lim materiallari: SI tizimlari o‘quvchilarni faol ishtirok etishga undaydigan interaktiv ta'lim materiallarini yaratishga imkon beradi.

3. O‘qituvchilarni Qo‘llab-Quvvatlash:

• O‘quv materiallarini yaratish: SI tizimlari o‘qituvchilarga o‘quv materiallarini yaratishda, ularni tahlil qilishda va yaxshilashda yordam beradi.

• O‘quvchilarning progressiyasini kuzatish: SI tizimlari o‘quvchilarning o‘quv jarayonidagi progressiyasini kuzatishga va ularning muvaffaqiyatsizligini aniqlashga yordam beradi.

• O‘qituvchilarga maslahat berish: SI tizimlari o‘qituvchilarga o‘quv jarayoni bilan bog‘liq maslahatlar berishda va muammolarni hal qilishda yordam beradi.

4. Ta'lim Sifatini Oshirish:

• O‘quvchilarning bilim darajasi: SI texnologiyalari o‘quvchilarning bilim darajalarini baholash va ularni yaxshilash bo‘yicha tavsiyalar berishga imkon beradi.

• O‘quv jarayonini tahlil qilish: SI tizimlari o‘quv jarayonini tahlil qilishga va uning samaradorligini oshirishga yordam beradi.

• O‘quv resurslarini optimallashtirish: SI tizimlari o‘quv resurslarini optimallashtirishga va ularning samaradorligini oshirishga imkon beradi.

Oliy ta'lim tizimida SI texnologiyalarini qo‘llashning ba'zi afzalliklari:

• Shaxsiylashtirilgan ta'lim: Har bir o‘quvchining ehtiyojlariga moslashtirilgan ta'lim.

• Interaktiv va jozibali ta'lim: O‘quvchilarni o‘quv jarayoniga jalb qilish.

• Samarali o‘qituvchilarni qo‘llab-quvvatlash: O‘qituvchilarga o‘quv jarayonini boshqarishda yordam berish.

• Ta'lim sifatini oshirish: O‘quvchilarning bilimlarini va o‘quv jarayonining samaradorligini oshirish.

Oliy ta'lim tizimida SI texnologiyalarini qo‘llashning ba'zi muammolari:

• Texnologiya bilan bog‘liq muammolar: Texnologiyaning ishlashida muammolar yuzaga kelishi, Internetning yetishmasligi va boshqa texnik muammolar.

• Xavfsizlik: O‘quvchilarning shaxsiy ma'lumotlari va o‘quv jarayonining xavfsizligi.

• Etik muammolar: SI texnologiyalarining o‘quvchilarga ta'siri, ularning ijodkorligini va muxtoriyatini cheklash xavfi.

Oliy ta'lim tizimida SI texnologiyalarini muvaffaqiyatli qo‘llash uchun quyidagi omillar muhim:

• Texnologiyaning mosligi: SI texnologiyalari o‘quv jarayonining o‘ziga xos xususiyatlariga mos kelishi kerak.

• O‘qituvchilarning tayyorgarligi: O‘qituvchilar SI texnologiyalarini qo‘llashni o‘rganishlari va ularni o‘quv jarayoniga integratsiya qilishlari kerak.

• O‘quvchilarning tayyorgarligi: O‘quvchilar SI texnologiyalaridan qanday foydalanishni bilishlari kerak.

• Etik muammolarni hal qilish: SI texnologiyalarining o‘quvchilarga ta'sirini hisobga olish va ularni etik jihatdan to‘g‘ri qo‘llash.

SI texnologiyalarining oliy ta'lim tizimida qo‘llanilishi ta'lim jarayonini tubdan o‘zgartirishga imkon beradi. Bu texnologiyalar o‘quvchilarning bilimlarini oshirishga, ta'lim sifatini yaxshilashga va kelajakdagi mutaxassislarni tayyorlashga yordam beradi.

Adabiyotlar ro‘yhati:

1. Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi, 17.10.2024-y., 07/24/358/0825-son)
2. “Sun’iy intellekt texnologiyalarini 2030-yilga qadar rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori
3. SARVAR O’G’LI, M. S. (2024). MODEL VIEW PRESENTER (MVP) ARXITEKTURASI. TA'LIMNING ZAMONAVIY TRANSFORMATSIYASI, 8(4), 186-191.
4. PARDABOYEVICH, R. F. (2024). ORGANIZATIONAL-PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE DEVELOPMENT OF WEB-DESIGN COMPETENCE. PEDAGOG, 7(3), 115-121.
5. PARDABOEVICH, R. F. (2022, NOVEMBER). COMPLEX PROBLEMS OF MODERN WEB-DESIGN AND THE REQUIREMENTS OF A NEW ERA. IN NEXT SCIENTISTS CONFERENCES (PP. 1-3).
6. ЮСУПОВ, Р., & АБДУГАНИЕВ, Б. (2022). MAKTAB INFORMATIKA VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI DARSLARINI O ‘QITISHDA TRIK STUDIO DASTURLASH MUHITIDAN FOYDALANISH. СОВРЕМЕННЫЕ ИННОВАЦИОННЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И РАЗВИТИЕ ТЕНДЕНЦИИ: РЕШЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ, 1(1), 229-231.
7. BOBOBEKOV, S., & RAXMONKULOV, F. (2021). O ‘QUVCHILARNI MA’LUMOTLARNI DESHIFRLASH ALGORITMINI QO ‘LLASHGA O ‘RGATISHNI SODDALASHGAN USULI. ACADEMIC RESEARCH IN EDUCATIONAL SCIENCES, 2(5), 639-649.